

Sygn. akt: III AUa 871/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Lucyna Guderska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r. w Łodzi

sprawy **B. W. przy udziale Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt: VIII U 363/12;

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję z 26 stycznia 2012 roku i ustala, że do wyliczenia wysokości emerytury B. W. uwzględnieniu podlega wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. stanowiące podstawę wymiaru składek w kwocie 10 605 (dziesięć tysięcy sześćset pięć) złotych za okres od 1 września 1970 roku do 31 grudnia 1970 roku i w kwocie 21 210 (dwadzieścia jeden tysięcy dwieście dziesięć) złotych za okres od 1 stycznia 1971 roku do 31 sierpnia 1971 roku – począwszy od 8 września 2011 roku;

2. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt III AUa 871/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył B. W. emeryturę od 8 września 2011 r., tj. od nabycia uprawnień, z uwzględnieniem danych zawartych w kartach wynagrodzeń i angażach. Nie uwzględniono lat 1981 – 1984, ponieważ ubezpieczony nie figurował w tym okresie w ewidencji płatników składek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 67,93%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 21 lat i 4 miesiące okresów składkowych, rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 lata i jeden miesiąc okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość świadczenia wyniosła 1.215,97 zł.

Decyzją z 26 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył B. W. od 8 września 2011 r. emeryturę. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 69,66%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 21 lat i 4 miesiące okresów składkowych, rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 lata i jeden miesiąc okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Decyzją uwzględniono wynagrodzenie za okres od 1 października 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. w oparciu o przedłożone angaże oraz w roku 1975 doliczono kwoty premii za III i IV kwartał wypłacone w 1976 r., natomiast w 1978 r. uwzględniono kwotę wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1978 r. do 15 października 1978 r. w oparciu o legitymację ubezpieczeniową. Organ rentowy nie uwzględnił lat 1981 – 1984, ponieważ dokumenty znajdujące się w ZUS nie potwierdziły ubezpieczenia w tych latach. Nie uwzględniono także kwoty 31.815 zł. wykazanej w legitymacji ubezpieczeniowej, ponieważ obejmuje ona okres od 1 września 1970 r. do 31 sierpnia 1971 r. Wysokość świadczenia wyniosła 1.230,00 zł.

W odwołaniu od decyzji z 22 grudnia 2011 r. B. W. wniósł o jej zmianę poprzez uwzględnienie okresu pracy w gospodarstwie rolnym, a w podstawie wymiaru emerytury – składek opłacanych z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym na fundusz ubezpieczenia społecznego rolników.

W odwołaniu od decyzji z 26 stycznia 2012 r. B. W. wniósł o uwzględnienie w podstawie wymiaru emerytury wynagrodzeń z roku 1970 w kwocie 31.871,00 zł. oraz z roku 1971 według zapisu z legitymacji ubezpieczeniowej.

Zaskarżonym wyrokiem z 12 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołania.

Sąd I instancji ustalił, że decyzją z 22 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył B. W. emeryturę od 8 września 2011 r., tj. od nabycia uprawnień. Przeliczono podstawę wymiaru z uwzględnieniem kart wynagrodzeń i angaży. Nie uwzględniono lat 1981 – 1984, ponieważ ubezpieczony nie figurował w tym okresie w ewidencji płatników składek. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 67,93%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 21 lat i 4 miesiące okresów składkowych, rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 lata i jeden miesiąc okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Wysokość świadczenia wyniosła 1.215,97 zł.

B. W. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 października 1991 r. do 31 marca 1994 r. i od 3 lipca 2006 r. do 30 czerwca 2011 r. jako właściciel gospodarstwa rolnego położonego na terenie gminy A..

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. wskazała w piśmie z 30 maja 2012 r., że B. W. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w latach 1981 – 1984.

Decyzją z dnia 26 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przeliczył B. W. emeryturę od 8 września 2011 r., przyjmując do ustalenia podstawy wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych (1969 – 1979, 1985 – 1988, 1990 – 1991, 1999, 2004 – 2005) wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 69,66%. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił 21 lat i 4 miesiące okresów składkowych, rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 lata i 1 miesiąc okresów pracy w gospodarstwie rolnym. Uwzględniono wynagrodzenie za okres od 1 października 1974 r. do 31 grudnia 1974 r. w oparciu o przedłożone angaże oraz w roku 1975 doliczono kwoty premii za III i IV kwartał wypłacone w 1976 r., natomiast w 1978 r. uwzględniono kwotę wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1978 r. do 15 października 1978 r. w oparciu o legitymację ubezpieczeniową. Organ rentowy nie uwzględnił lat 1981 – 1984, ponieważ dokumenty znajdujące się w ZUS nie potwierdziły ubezpieczenia w tych latach. Nie uwzględniono także kwoty 31.815 zł. wykazanej w legitymacji ubezpieczeniowej, ponieważ obejmuje ona okres od 1 września 1970 r. do 31 sierpnia 1971 r. Wysokość świadczenia wyniosła 1.230,00 zł.

Decyzją z 24 sierpnia 2012 r. ZUS przeliczył wysokość emerytury B. W. od 1 maja 2012 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, uwzględniając dokumentację osobową za okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) i angaży z wykazaną stawką miesięczną od 25 października 1968 r. – 2.100 zł. miesięcznie, od 1 stycznia 1970 r. – 2.200 zł. miesięcznie. Przeliczenie spowodowało wzrost wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury z 69,66% do 77,58% (z 20 lat 1968 – 1979, 1985 – 1987, 1990 – 1991, 1999, 2004 – 2005).

B. W. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r. Składka opłacana przez wnioskodawcę na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych wynosiła w 1983 r. – 23.217 zł., natomiast za I półrocze 1984 r. – 17.900 zł.

Decyzją z 12 grudnia 2012 r. ZUS dokonał doliczenia okresu od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r. z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników w oparciu o załączone zaświadczenie KRUS Oddział (...) w Ł. z 6 listopada 2012 r. Obliczając wysokość świadczenia ponownie ustalono część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r., od 1 października 1991 r. do 31 marca 1994 r., od 3 lipca 2006 r. do 30 września 2009 r., tj. za 7 lat, 3 miesiące (łącznie 87 miesięcy), która wyniosła 57,94 zł. miesięcznie. Wyrównanie świadczenia wypłacono od 8 września 2011 r.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołania nie zasługiwały na uwzględnienie.

Przywołując treść art. 114 ust. 1, art. 6 ust. 1, art. 10, art. 15 ust. 1 i ust. 2a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd wskazał, że odwołujący wybrał ubezpieczenie pracownicze i podlega ubezpieczeniu społecznemu na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skorzystanie z ubezpieczenia pracowniczego powoduje, że obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości uwzględnienia do podstawy wymiaru i wyliczenia wysokości emerytury z ZUS kwot składki opłaconej na ubezpieczenie rolnicze.

Sąd podniósł, że okres pracy w gospodarstwie rolnym został zaliczony przez ZUS. Nie można zaliczyć tych okresów, które zostały uwzględnione do przyznania świadczeń emerytalno rentowych na podstawie innych przepisów.

Sąd Okręgowy zauważył, że decyzją z 12 grudnia 2012 r. ZUS dokonał doliczenia okresu od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r. z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników w oparciu o załączone zaświadczenie KRUS Oddział (...) w Ł. z 6 listopada 2012 r. Obliczając wysokość świadczenia ponownie ustalono część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r., od 1 października 1991 r. do 31 marca 1994 r., od 3 lipca 2006 r. do 30 września 2009 r., tj. za 7 lat i 3 miesiące (łącznie 87 miesięcy), która wynosi 57,94 zł. miesięcznie. Wyrównanie świadczenia wypłacono od 8 września 2011 r.

Odnosząc się do kwestii zaliczenia zarobków z okresu pracy w (...), Sąd podzielił stanowisko organu rentowego, że brak jest możliwości uwzględnienia kwoty 31.815 zł. wykazanej w legitymacji ubezpieczeniowej, gdyż obejmuje ona okres od 1 września 1970 r. do 31 sierpnia 1971 r., tj. okresu dwóch lat łącznie, a zatem nie ma możliwości ustalenia faktycznego wynagrodzenia wnioskodawcy oddzielnie za każdy rok 1970 i 1971.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył B. W., zarzucając:

- 1) naruszenie prawa materialnego wskutek błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania przepisów art. 10 ust. 3 oraz art. 15 ust. 2a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. – poprzez nie dokonanie przez Sąd Okręgowy wszechstronnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie poprzez pominięcie zapisów z legitymacji ubezpieczeniowej.

Wskazując na powyższe ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz zasądzenie od organu rentowego kwoty 30 zł. tytułem poniesionych kosztów sądowych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

Zdaniem skarżącego, obowiązujące przepisy – art. 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – przewidują możliwość wliczenia składki KRUS-owskiej do podstawy wymiaru i wyliczenia wysokości emerytury, gdyż w jego przypadku okresy ubezpieczenia społecznego rolników nie zostały zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Nadto zarzucił, że wprawdzie decyzją z 12 grudnia 2012 r. ZUS doliczył okres od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r. z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników, jednak obliczając wysokość świadczenia ustalił zbyt małą wysokość części składkowej świadczenia rolniczego za w/w okresy pracy.

Zdaniem skarżącego Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że nie można uwzględnić do podstawy wymiaru składek w okresie wrzesień 1970 – sierpień 1971 zarobków wpisanych do legitymacji ubezpieczeniowej. Skoro z wpisu w legitymacji wynika, że odwołujący się w tym okresie osiągnął zarobek brutto 31.815 zł., co przekładało się na miesięczny przeciętny zarobek w wysokości 2.651 zł., to krzywdzące jest przyjęcie do ustalenia podstawy wymiaru składek minimalnego wynagrodzenia za pracę w w/w okresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej żądania uwzględnienia w wysokości emerytury skarżącego wynagrodzenia za okres od 1 września 1970 r. do 31 sierpnia 1971 r. w wysokości wynikającej z wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej.

Poza sporem jest, że skarżący ubiegając się o przyznanie emerytury załączył do złożonego w dniu 24 sierpnia 2011 r. wniosku o to świadczenie legitymację ubezpieczeniową, w której na karcie 82 – 83 znajduje się zapis, iż B. W., będąc zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 25.10.1968 r. do 25.09.1971 r. na stanowisku starszego inspektora ds. inwentaryzacji, osiągnął w okresie od 1.09.1970 r. do 31.08.1971 r. zarobek brutto w wysokości 31.815 zł., a przeciętny miesięczny zarobek wyniósł 2.651 zł. Wpis ten opatrzony został pieczętką tego pracodawcy oraz datą „25.9.71” i podpisem osoby, która go dokonała (k. 49 akt rentowych). Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z treści umowy o pracę z 30.10.1968 r. oraz angaży z 19.02.1970 r. i 30.09.1970 r. wynika nadto, że w okresie zatrudnienia w (...) w Ł. skarżący – oprócz stawki miesięcznego wynagrodzenia wynoszącej od 25 października 1968 r. – 2.100 zł., a od 1 stycznia 1970 r. – 2.200 zł. – otrzymywał również premię (kserokopie umowy o pracę i angaży k. 220 – 224 akt ZUS).

Nie ulega wątpliwości, że środkiem dowodowym potwierdzającym wysokość zarobku albo dochodu stanowiącego podstawę wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych w poszczególnych latach jest zaświadczenie zakładu pracy (sporządzone w stosownej formie: druk Rp-7) albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków (§ 20 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń – Dz. U. Nr 10, poz. 49 z późn. zm.). Dla celów obliczenia wysokości emerytury/renty organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rzetelność i autentyczność wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego dotycząca wysokości jego zarobków za okres od 1.09.1970 r. do 31.08.1971 r. nie budzi wątpliwości. Organ rentowy nie zakwestionował również tego wpisu, a jedynie odmówił uwzględnienia wpisanej kwoty wynagrodzenia z uwagi na brak wyszczególnienia w nim wysokości zarobków uzyskanych przez skarżącego odrębnie w 1970 r. i w 1971 r. Istotnie z wpisu w legitymacji nie wynika w sposób jednoznaczny, jaka kwota z łącznej sumy zarobków 31.815 zł. została wypłacona ubezpieczonemu w 1970 r., a jaka w 1971 r. Nie ulega wątpliwości, że podana w legitymacji kwota 31.815 zł. obejmuje okres od 1.09.1970 r. do 31.08.1971 r., czyli 12 pełnych miesięcy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach przedmiotowej sprawy, w szczególności z uwagi na brak innej, poza angażami z 19.02.1970 r.

i 30.09.1970 r., dostępnej dokumentacji dotyczącej wysokości wynagrodzenia B. W. z tego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., należy uwzględnić przy wyliczaniu wysokości emerytury ubezpieczonego, wysokość zarobków wynikających z w/w wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej proporcjonalnie do wskazanego okresu na przestrzeni 1970 i 1971 r., tj. przyjmując za okres od 1 września do 31 grudnia 1970 r. kwotę 10.605 zł. (jako iloczyn przeciętnego zarobku z 12 miesięcy – 2.651,25 zł. i 4 miesięcy), zaś za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 1971 r. kwotę 21.210 zł. (2.651,25 zł. x 8 miesięcy). Łącznie w/w kwoty dają kwotę 31.815 zł. wpisaną w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego jako suma zarobków uzyskanych w tym okresie. Należy w tym miejscu podkreślić, że skarżący w w/w okresie był zatrudniony na stanowisku starszego inspektora ds. inwentaryzacji, a jego wynagrodzenie określone było w stałej stawce miesięcznej wynoszącej wówczas 2.200 zł. miesięcznie plus premia. Ponieważ nie był on pracownikiem produkcyjnym, zatrudnionym w akordzie czy wynagradzanym według stawek godzinowych, wysokość jego miesięcznego wynagrodzenia z pewnością nie ulegała znacznym wahaniom na przestrzeni kilku miesięcy w przedziale jednego roku, przeciwnie – wysoce prawdopodobne jest, że była to wartość stała, oscylująca w granicach przeciętnego miesięcznego zarobku wskazanego w legitymacji ubezpieczeniowej. Skoro zaś uprawniony pracownik (...) w Ł. dokonał w legitymacji ubezpieczeniowej skarżącego wpisu kwoty 31.815 zł. jako sumy zarobków za okres 1.09.1970 r. do 31.08.1971 r. i kwoty 2.651 zł. jako kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w tym okresie, należy przyjąć takie wartości jako podstawę wymiaru składek ubezpieczonego w spornym okresie.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok i orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji.

W pozostałej części apelacja, jako bezzasadna, podlega oddaleniu z mocy art. 385 kpc.

Poza sporem jest, że w decyzji z 22 grudnia 2011 r. do ustalenia podstawy wymiaru emerytury skarżącego organ rentowy uwzględnił 21 lat i 4 miesiące okresów składkowych, 1 rok i 6 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 2 lata i 1 miesiąc pracy w gospodarstwie rolnym. Dodatkowo, do emerytury ZUS przyznał część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym, tj. za 5 lat i 9 miesięcy (69 miesięcy). Organ rentowy nie uwzględnił wówczas okresu prowadzenia działalności rolniczej w latach 1981 – 1984 r., gdyż ubezpieczony nie złożył dowodu potwierdzającego opłacanie składek w tym okresie. Okoliczność podlegania przez skarżącego ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 30 czerwca 1984 r. została potwierdzona przez KRUS w toku niniejszego postępowania, wobec czego organ rentowy prawidłowo decyzją z 12 grudnia 2012 r. doliczył B. W. ten okres 18 miesięcy pracy w gospodarstwie rolnym przy ustalaniu wysokości części składkowej świadczenia rolniczego, który uległ zwiększeniu do 7 lat i 3 miesięcy (87 miesięcy) – z wyrównaniem wysokości świadczenia od 8 września 2011 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

W świetle powyższych okoliczności należy uznać, że organ rentowy ostatecznie prawidłowo uwzględnił okresy pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym i okresy opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze tak przy ustaleniu podstawy wymiaru emerytury, jak i jej wysokości. Za bezpodstawne i nie mające oparcia w treści obowiązujących przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) należy uznać żądanie skarżącego, by kwoty składek, które uiścił na fundusz ubezpieczenia społecznego rolników zostały uwzględnione (zaliczone) przy ustalaniu wysokości podstawy wymiaru świadczenia, a w konsekwencji do wysokości emerytury przyznanej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł, jak w sentencji.